

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

Róm. 8:31

A TISZÁNTÚLI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECEN, KÁLVIN-TÉR 17. SZÁM. (PÜSPÖKI HIVATAL)

Felelős szerkesztő és kiadó:

D. Dr. RÉVÉSZ IMRE

Megjelenik havonként kétszer, 1-én és 15-én
Előfizetési ára évi 20 forint

ÚJ UTAKON

Azok a változások, melyek az egyház és állam viszonyában az utóbbi időben bekövetkeztek, új utakon járásra kényszerítik az egyházat, de döntőképpen új utakon járásra kényszerítik a gyülekezeteket s azok hivatalos és felelős vezetőit. Nehogy félreértés támadjon, szeretném nagyon nyomatékosan hangoztatni, hogy az új utakra lépés alatt nem a pillanatnyi helyzethez, még csak nem is az érdekekhez, sőt nem is az állam kívánságaihoz való alkalmazkodást, hanem Krisztushoz való alkalmazkodást, tehát a szó legbensőbb értelmében vett reformációt értek.

Reformációra szorul eddigi nevelési rendszerünk, de eddigi anyagi életünk is. Ez alkalommal erről a kettőről szeretnék beszélni s egészen nagy vonalakban vázolni a helyzetet és a teendőket, megszabni a fejlődés irányát.

Ha iskoláink államosítása súlyosan érint bennünket, ennek az az oka, hogy *nevelési rendszerünk* nem volt egészen evangéliumi. Túlságosan a felekezeti iskola vallásóráira és az állami iskolák hitoktatására támaszkodott. Tehát a keresztyén nevelési rendszer harmadik tényezőjére: az iskolákra, szemben a két első tényezővel, a családdal és az igehirdetéssel.

Nevelési rendszerünk reformációjában a legelső lépés annak meglátása, hogy a keresztyén közösség leg-*elemibb, legelső és legalapvetőbb tényezője a család.* Ha mi érezzük, hogy az iskolák államosítása után bármilyen viszonylatban szűkül a keresztyén nevelés, akkor döntő szükségletté válik a családi nevelés központba állítása.

A keresztyénség terjedése és az őskeresztyénség idejében hire-hamva sem volt nemcsak az iskolai vallás-tanításnak, de magának az iskolának sem. Mégis nőtt, erősödött, sőt csodálatos lendülettel hódított a keresztyénség. Mert az őskeresztyén család, épügy mint a reformáció idejének magyar református családjai, mindenestől, mint oszthatatlan lelki egység éltek Krisztusban. Nemcsak vérségi, de a legszentebb lelki, evangéliumi közösséget alkotta a család, hol az atya a lelkipásztor (igehirdető, bibliaolvasó, fegyelmező), az anya a katekhéta (bizonyoságtévő, tanító, példaadó) szerepét töltötte be. Ebből a családból hívó és tisztaerkölcsű, Krisztusban élő gyermekek kerültek ki s ez a család úgy adta tovább a Krisztusra épült evangéliumi élet- és világszemlélet erejét, mint a fűtött kályha a meleget. Később erre az alapra épített tovább az iskola. Már hívó lelkületű gyermekek kerültek az iskolába, hol nem hitet adtak, vagy hitre neveltek, hanem a hitet növelték és az értelem és tudás fegyverzetével vértették fel a hitvallásos iskolák. Az utóbbi időben — sajnos — egész keresztyén nevelésünk egyre inkább támaszkodott az iskolára s ha a valláspedagógus nem volt Krisztusban

élő és megtért egyéniség, a fővényre — mert a család vallásos nevelés egyre inkább fővennyé változott — épített egy evangéliumi szempontból semmit sem érő tradicionális vallásosságot, legjobb esetben is racionalista, külső észkeresztyénséget.

Itt tehát az új utakra térés egyet jelent a legszentebb reformációval, mert visszatérést jelent az őseredeti evangéliumi állapotra: a családi nevelés felélesztésére. A döntő szükségesség tehát, hogy minden gyermek kapja meg már a családban a vallásos nevelést. Ezt azonban könnyebb meglátni, leírni és követelni, mint megvalósítani. Ahhoz, hogy családi nevelést követelhessünk, remélhessünk és kaphassunk, előbb a családokat kell hívókké és evangéliumi értelemben szent közösségekké tenni. Ez pedig új alapozást igényel tőlünk, lelkipásztortól. Egyetlen út a legintenzívebb, leglelkipásztoribb és legevangéliumibb *családlátogatás, család-pásztorolás.* A családi áhitatokra való példaadás, ezekre való ránevelés, háziistentiszteletek, először a lelkipásztor által, majd fokozatosan a szülők, vagy hívó nagyobb ifjak és leányok által végzendő rendszeres és állandó családi áhitatok tartása által.

Ugyanakkor, amidőn tömegesen érdeklődnek aggodó szülők gyermekeiknek az új helyzetben várható vallásos nevelésével kapcsolatban, legelső lépésül mondjuk meg nekik, amit Jézus mondott tanítványainak: „...adjatok nekik ti enniök...” (Mt. XIV. 16). Mutassunk rá minden módon a szülőknek, gyermekeiknek nemcsak testéért, de lelkéért még fokozottabban fennálló felelősségére, sőt arra az egyenes parancsra is, amit a Szentírás ad számunkra: „...neveljétek őket az Úr félelmében” (Ef. VI. 4).

Másik döntő fontosságú lépés, mint mondtam, az *igehirdetés.* De a tiszta evangéliumnyújtás formájában. Az igehirdetésnek három különböző ágát tudnám megkülönböztetni a nevelés szempontjából: első az az ige, mely a szülőknek és a felnőtt gyülekezetnek szól a keresztyén nevelés parancsáról és felelősségéről, de ezen túlmenően az igehirdetésbe beilleszthető, Szentírásra támaszkodó módszertani utalások és tanulságok feltüntetésével. Ebből a szempontból áldott alkalom és az eddiginél jobban felhasználandó lehetőség a mindig gyülekezet előtt és lehetőleg vasárnap történő keresztyénítés. Másik igehirdetési lehetőség, mikor a gyermekeknek szól az ige. A tovább semmiképp nem hanyagolható *gyermekistentiszteleteken,* mint speciális munkaterületen és a harmadik: *a vasárnapi iskola,* melyet szándékosan veszek az igehirdetés csoportjába, mert meggyőződésem, hogy a vasárnapi iskolának csak akkor van célja és értelme, ha egyre inkább gyermekevangélicizációt jelent, a bűntudat felkeltése s a szabadulás, új életre hívó

bizonyágtétel formájában. Itt is van lehetőség, de tennivaló is bőven.

Ezekután veszem a nevelés harmadik tényezőjének a *vallásnevelést*. Mert a vallásóra nem fundamentumrakás, hanem továbbépítés. Ezért is nem megelőzi, hanem követi a családi nevelést és igehirdetést. De sajnos követni fogja lehetőség és jelentőség szempontjából is. Mert tisztában kell lennünk azzal, hogy a református iskolák legtöbbjében — tanrendtől függetlenül — tartott naponkénti vallás- és énekorát a legkiválóbb hitoktatók sem fogják tudni pótolni a heti kétszeri 40—50 perces, hogy úgy mondjam futó hittanórákkal. De áldott lehetőségek maradnak ezek az alkalmak is, ha továbbépítenek. Feltéve, hogy van mire.

Mivel pedig a lehetőségeink mégis csak korlátozódnak a vallásóra tekintetében, ezért válik minden eddigénél nagyobb jelentőségűvé a hitoktatás munkájának tárgyi megkönnyítése. A jó és olcsó *valláskönyv és énekeskönyv*. Lehetetlen tovább halogatni a legjobb valláskönyvek azonnali kiadását, de úgy, hogy szeptemberre feltétlenül megjelenjenek. Azoknak, akiknek kezébe adta az Úr ennek a kérdésnek megoldását, érezniük kell, hogy miésoda rendkívüli felelősség nyugszik vállukon. Ma még csaknem minden szülő kész megvenni az olcsó valláskönyvet. Lehet, sőt bizonyosnak látszik, hogy a valláskönyvet készséggel megvevő szülők száma évről-évre esni fog. Mert most aktuális a közvéleményben is a vallásos nevelés kérdése, az iskolák államosításával kapcsolatban, ezt az időt és alkalmat elmulasztani a legsúlyosabb bűn.

A vallásnevelés kérdéséhez kapcsolódik aztán a szerintem legnagyobb fontosságú kérdés, a *katekéták képzése és továbbképzése*. Mint vallásoktatási szakfelügyelő láttam, hogy ahol lelkészek végezték a vallásoktatást, általában sokkal gyengébb volt az eredmény, mint ott, ahol a tanítók végezték. Ne sértődjék meg senki, nem ítélezés akar ez a megállapítás lenni, hiszen én tudom legjobban, hogy a tanító rendszerint bent a saját

iskolájában, tehát a legkedvezőbb külső körülmények között tanított vallást, viszont ahol a lelkész tanított, ott más iskolában, tanyán, külterületen, futó órákon, tehát a legmostohább körülmények között dolgozott. De legyünk őszinték, nem is volt úgy felkészülve sem elméletileg, sem gyakorlatilag, mint a tanító. A lelkészek túlnyomó többsége nem szakképzett és gyakorlott katekétá. Ez nem szégyen, de most, akkor, amikor a lelkészek kezébe kerül át 80—90%-ban a hitoktatás, tovább fent nem tartható. Ilyen körülmények között elengedhetetlennek látszik a valláspedagógiai továbbképzés a lehető legsürgősebben, de még szeptember előtt. Egyházmegyénként lehetne tartani ezeket a továbbképző konferenciákat, vagy szemináriumokat s később, mikor már minden egyházmegye megtartotta, lehetne egy kerületi konferenciát tartani, de most már olyan időpontban, amikor a lelképásztorok is bemehetnek, tehát semmiképpen az eddigi gyakorlat szerint, okt. 31—nov. 2 között. De már az egyházmegyei tanfolyamok előtt ki kellene tűzni azokat az alapvető valláspedagógiai műveket, amit a konferencia előtt kellene minden résztvevőnek áttanulmányozni, hogy a 3—4 napos konferenciának is legyen mire építeni. És kívánatosnak látszik, hogy ez a továbbképzés kötelező legyen mindenkire (lelképásztor, v. o. lelkész, s. lelkész, tanító, önkéntes munkás), aki csak vallásoktatással fog foglalkozni. Ehhez kapcsolódhatnék a *vasárnapi iskolai vezetőképző tanfolyamok* rendezése, ahol meg a vasárnapi iskolai önkéntes vezetőket készítenék elő a nagy munkára, annak a tudatában, hogy az államivá vált tanítóink túlnyomó többsége ezt a munkát nem fogja tovább végezni. Ezek azok a kérdések, melyekben a nevelés terén új utakra, az evangélium és a reformáció útjára kell lépniük.

Anyagi, pénzügyi életünk reformációjáról és új utakra fordításáról legközelebb fogunk szólni.

Kisvárdá.

Kiss Gyula.

AZ ÚT

1. „Der Weg von der Bibel zur Welt. Bericht von zwei ökumenischen Studien-Tagungen über: „Die Autorität der Bibel für die soziale und politische Botschaft der Kirche in der Gegenwart“ Zürich, 1948. (172 l.) címmel bocsátotta közre az Ökumenikus Tanács Tanulmányi Osztálya legújabb kiadványát. Ez a kiadvány betekintést enged az amsterdami világszínvonalú előkészítő munkálataiba.

Az út, amiről itt szó van, a bibliától a világhoz vezető út. Ma lázasan keresett út. A burzsoa-álhumanitás moralizmusa túlságosan kényelmesen egybeesett a szekularizált keresztyén egyház határmegyéivel s a közösnek hitt platform zökkenőmentes „együttműködésre” nyújtott lehetőséget. Isten azonban úgy akarta, hogy ennek a végzetes elvegyülésnek legyen vége és induljon meg egy kikristályosodási folyamat, amelynek során az ellenpólusokon élessé vált körvonalakban jelentkezik a hitvalló egyház egyfelől és a világ másfelől — mindegyik egyre elszántabb készséggel arra, hogy egyedül csak a saját törvényeinek engedelmeskedjék. Így döbbent rá az egyház a maga sajátos küldetésének a tudatára és arra a szükségességre, hogy a számára egyedül irányítaszabó normára, az Írásra támaszkodva, határozza meg a maga helyét, viszonyát és mondanivalóját a világgal szemben. Ennek a szükségességnek az átérzésére az ösztönzést olyan indítások adták, amelyek közvetlenül az ethos területéről származnak. A világ politikai, szo-

ciális és gazdasági válságai készítetik állásfoglalásra az egyházat. És itt van valami, ami kísértést jelent ebben a vállalkozásban. Az a kérdés ugyanis, hogy az-e az egyház mondanivalója, amit ad hoc felszínrekerült problémákkal szemben legjobb teológusai e célra kidolgoznak feleletül, vagy pedig sokkal inkább e feleletet egy egészen más aspektussal megnyilatkozó, a maga üdvörtörténeti hivatásának tudatában gyökerező és abból élő egyház a maga ezisztenciáján keresztül kellene megadja? Elfogadtatnak-e az egyház legjobb teológusai pótlásul ott, ahol az egyháznak a maga ezisztenciáján keresztül kellene beszélni? Mindenesetre szükségesnek látszik hangsúlyozni: nem annyira az a lényeges, hogy megfelelő formulát találjunk a ker. álláspont megfogalmazására, mint inkább, hogy ez az álláspont valóban elfogadtassék. Ez konkrétan megfogalmazva annyit akar jelenteni, hogy pl. a mi református egyházunknak sincs konkrétabb és azzonnalibb feladata, mint mindent elkövetni, ami rajtunk áll, azért, hogy egyház legyünk. Ez látszik az egyetlen járható útnak, sokkal járhatóbb útnak, mint egyedül azért fáradozni, hogy teológiailag kifogástalan formulákat találjunk annak megmondására, hogy mit gondolna, vagy mit mondana egy evangéliumi egyház, ha volna ilyen egyház a szó igeszerű értelmében. Ezen a ponton nem annyira az a fontos, hogy mit mond a keresztyénség, hanem a mód, ahogyan mondja és hirdeti egyetlen mondanivalóját: Krisztust, mert ez a mód, az egyetlen mód, ahogy a biblia beszél a világhoz: Krisztus egyháza. Ez az egyetlen út, amely a bibliát a világ-

gal összeköti. Éppen ezért a fenti címet úgy fordítanám: „Hogyan beszél a biblia a világhoz?” Ezzel szemben a kísértés abban fog állani, ha a világ evangéliumi keresztyénségének a figyelme arra fog összpontosulni, hogy *mit* mond a Biblia — legjobb teológusaink interpretálásában — a világnak. Nem szabad eltérelődni a figyelemnek arról, hogy a világgal való diskusszióban, a felmerült problémákkal szemben az elsődlegesen fontos követelmény az, hogy az egyház egyház legyen. S evégből mindent meg kell tennünk, ami ránk bízott.

Természetesen ezzel nem az van mondva, hogy a teológiai kutatás munkája szükségtelen. Az objektív tudományosság nimbuszában tetszelgő 19. sz.-i theol. tudományosság munkája után nagyonis lázas sietséggel kell pótolni és igyekezni pótolni a teológiai munka azt, amit mulasztott: a konkrét gyülekezet számára tanítani.

2. Az augusztusban összeülő amsterdami világszínvonalú tárgyalásainak főtémája: „A világ záravara és Isten üdvterve.” Az Ökum. Tanács Tanulmányi Osztálya négy tanulmányi bizottságot létesített s megbízta e bizottságokat, hogy ökumenikus tudományos előkészítő munkával végezzék el a szinát eredményes tárgyalásához szükséges előmunkálatokat s a munkálatok eredményét gyűjteményes kötetekben bocsássák a szinát rendelkezésére. E bizottságoknak a következő témák adtak ki feldolgozásra: 1. Az egyház Isten üdvtervében. 2. Isten üdvterve és az ember bizonyágtétele. 3. Az egyház és a társadalmi rend felbomlása. 4. Az egyház és a nemzetközi bonyo-

dalmak. 5. és végül a Biblia autoritása az egyház mai politikai és szociális hittvallása szempontjából. Ez utóbbi témával kapcsolatos előmunkálatokról számol be a megbeszélés tárgyát képező kötet. Ezeknek az előmunkálatoknak az elvégzésére két konferenciát hívott össze a Tanulmányi Osztály: Londonba (1946. VIII. 10—12) és a Bossey-i Ökum. Intézetbe, Genf mellett (1947. I. 5—9). Ez utóbbi konferencián a magyar református egyház is kitűnő képviselőt talált Dr. Nagy Barna sárospataki professzor személyében.

Mindkét konferencián előre bekért referátumok képezték a megbeszélések anyagát. Londonban két referátum hangzott el a biblia autoritásáról és mai jelentőségéről (Dodd-Cambridge, kongregacionalista és Bring-Lund svéd lutheránus). Ugyancsak két-két referátum foglalkozott az UT.-i (Ehrenberg német ev. és Horton-Oberlin, kongr.) és az OT.-i (van Veenen-Leimuiden, holland ref. és Richardson-Durham, anglikán) ethos autoritásának a kérdésével. A Bossey-i konferencia a londoni konferencián kidolgozott problematikát vette beható tárgyalás alá. A konferencia referátumai: A biblia autoritása és jelentősége (Barth-Basel, ev.-ref.). — A Szentírás és az egyház mai bizonyágtétele (Nygren-Lund, svéd luth.). — A két Testamentum (Aalen-Oslo, norvég luth.). — Exegézis, bibl. theol., syst. theol. és igehirdetés egymáshoz való viszonya (Søe-Kopenhága, dán luth.). — Az egyház felelősége a világ eseményeivel szemben (van Niftrik-Zeist, holl. ref. egyház és Dr. Nagy Barna, Sárospatak). — Az OT. szociális és gazdasági üzenete a jelenkor számára (Eichrodt-Basel, ev.-ref.). — Az UT. szociális mondanivalója (van Oyen-Groningen, holl. ref.). — Jól áttekinthető beszámolók egészítik ki, mindkét konferencia vitaanyagát felölelve, a kötet tartalmát. Nincs lehetőség ezen a helyen az amúgyis rendkívül tömör referátumok anyagát kivonatolnunk, tehát még tömörebben közlő részletes ismertetésére. Csak arra szeretném felhívni a figyelmet, amit a leglényegesebbek tartok.

A biblia autoritásának a problémája mindkét konferencián az egyház autoritásának a kérdéséhez kapcsolódva nyert megvitatást. Dodd referátuma mondja ki a jelentős tételt: a biblia autoritásának a kérdését nem lehet az egyház autoritásának a kérdésétől függetleníteni. Biblia és egyház kölcsönös vonatkozásban vannak egymással. (15. l.) Barth szerint minden problematikától és indokolástól független tényen alapszik a biblia autoritása: a bibliának Krisztus gyülekezetében autoritativ jelentősége van. Ez az autoritás magának Jézusnak a jelenlétére vezethető vissza, aki az Ő gyülekezetében és gyülekezetén keresztül a világban jelen van, elhívott és kiválasztott apostolainak és prófétáinak a bizonyágtételében. Az Ige ennek a bizonyágtételnek a formájában autoritativ. Ennek az autoritásnak az igazolására a Szentlélek bizonyosságára volt szokás hivatkozni. Barth szerint azonban így fogalmazandó az igazolás: a gyülekezet existenciája, hogy van gyülekezet, ahol Krisztus nevében felhívás, vigasztalás és intés árad a gyülekezetre és rajta keresztül a Világra — ez a tény maga az autoritás igazolása. A biblia bizonyágtétele emberi szolgálatot igényel. E szolgálat egyetlen szabálya egy bizonyos magatartás, amely magatartás az Igében már megtörtént isteni megszólítás eseményére emlékeztetve várja a történet megismétlődését, magának az anyaszentegyház Urának megszólítását. Így lesz a biblia autoritása élő autoritás, garancia arra, hogy a gyülekezet életében valósággal találkozás tör-

ténik a kegyelem Istene és a bűnös ember között. Ahol ez az egyetlen autoritás eltűnik, hogy helyet adjon más autoritativ elemnek (tradíció, egyházi tan és szervezet), ott megszűnik Krisztus Úrnak lenni, ott a gyülekezet nem hallja és követezképpen nem is tudja tovább adni az Ő Urának üzenetét. Egyáltalán nem csoda, ha az ilyen, semmit mondani nem tudó egyház autoritativ igényét a világ visszautasítja. (70—79. l.) Ezzel a biblia autoritásának a kérdése ezen a vonalon magának Jézusnak az autoritására vezetett vissza. Ez a konferenciánk egyik legnagyobb eredménye.

Ugyanez a végső eredmény állapítható meg az etikai diskusziók vonalán, ahol a magyar olvasó igen nagy örömeire éppen Dr. Nagy Barna prof. referátuma és közreműködése jelentett döntő szót etekintetben. (102—108. l.) Az etika alapvonalainak a kimunkálása — ez az ökumenikus megbeszélések gerince — igen széles skálán mozgó véleményeket hozott napfényre. Általában érdekes megfigyelése a konferenciáknak, hogy a konfesszionális határvonalak meglehetősen elmosódnak, továbbá, hogy nagy nehézséget okoz az a körülmény, hogy a terminológia mindenütt más-más tartalommal bír. (49. l.) Ezekkel a nehézségekkel azonban, éppen ezért, mert ökumenikus megbeszélésekről van szó, számolni kell. Felmerül a gondolata annak, hogy Kittel theol. szótárához hasonló theol.-etihikai szótár szerkesztessék. (160. lap.) A szétágazó vélemények ellenére is a londoni konferencia egyetértett atekintetben, hogy a diskusziók alapfeltétele annak az elfogadása, hogy az egyház felelős a világgal szemben és amit mondania kell a világnak, annak egyetlen forrása csak a biblia lehet. (60. l.) Ezen túlmenően azonban, hogy egy demoralizált társadalomnak mit mondjon az egyház, hogyan vezethető le a konkrét etikai igehirdetés az írásból, mi az Isten konkrét kérdéseinkben? stb. — mindezek a kérdések messzeágazó feleleteket találtak a

konferencián. (132. skk. l.) A következőtől a következőkig a követelése mellett erősen érvényesült az a vélemény, amely egy „christocentrikus“ etikát egyáltalán kétséges vállalkozásnak tart. A lex naturalis kell a kiindulópontja legyen azoknak a követeléseknek, amelyek a világgal szemben érvényesítendőek. Ennek megfelelően a dogmatika elválasztandó az etikától és az etika számára a természeti törvényt kell irányítzábnak tekinteni. Más vélemény szerint a teremtési rendek teológiája kell a kiindulópont legyen az 1. hitcikk alapján. Igen élénk vilát váltott ki az a nézet, amely nem a teremtési rendek és nem egy metafizikai természetjog szempontjából, hanem a két aeon bibliai tanából keresi a kiindulópontot. (139., 145. l.)

Az etikai problémák konkretizálása során az a benyomás lett egyidőre úrrá, hogy a kálvini és lutheri ellentét szkmájára egyszerűsödik minden probléma. Hollandok közvetítették a kálvini theokratikus szemléletet és élesen szembeállították magukat a konfesszionális lutheri tannal. A beszámoló jelentése szerint is igen nagy szolgálatot tett Nagy Barna referátuma, aki a theokrácia helyére Krisztus királyságának a gondolatát állította előtérbe. (166. l.) Ez a beállítás uralta ezután a későbbi diskusziókat mindvégig és biztosította a konferenciának azt az elismert eredményét, hogy magának Jézusnak az autoritása került központi helyre.

3. Természetesen az anyag — nem a könyv — roppant terjedelme lehetetlenné tesz részletes és hűséges ismertetést ezen a helyen. Rendkívül szükséges volna, hogy minden lelképásztor — hovatovább minden lelképásztorunk egyben teológusnak is kell lenni — tájékozódhassék az amsterdami zsinat megbeszéléseinek anyagáról, a felvetett problémákról. Meg kellene a módját találni annak, hogy a lelképásztori karhoz is eljussanak az e kérdésekben folyó munkálatok eredményei.

Dr. Bartha Tibor.

TÁJÉKOZTATÁS

az énekeskönyv jelenlegi állásáról

Az utóbbi hetekben egyházi körökben olyan hírek kerültek szárnyra, mintha az évek hosszú munkájával előkészített és anyagában hónapok óta készen álló próbaénekeskönyv, vagy annak egyik része megjelent volna. Az énekügyi bizottság előadója a napokban egész sereg megkeresést kapott e tárgyban, részint magánosoktól, de testületektől is. Az énekügyi bizottság július 1-én tartott ülésében foglalkozott e tárggyal is és minden jelenvolt tagjának teljes egyetértésével megállapította annak szükségességét, hogy e kérdést egyházi sajtónk útján a legszélesebb nyilvánosság előtt haladéktalanul helyes megvilágításba kell helyezni. Ez a helyes megvilágítás mindenekfelett azért szükséges, mert az esetleges téves beállítások és az azokból származó félreértések elterjedése senkinek sem áll, de nem is állhat szándékában és az új énekeskönyv minden túlzás nélkül történelmi jelentőségű megjelenésének küszöbén fölöttébb kívánatos közvéleményünkben minden zavar kikerülése.

A tényállást a következőkben hozzuk minden érdeklődő testvérünk tudomására:

1. A próbaénekeskönyv nem jelent meg. Az előállításához szükséges igen jelentős mennyiségű külföldi papír első részlete csak a napokban érkezett meg és az egyetemes egyház, mint kiadó, csak most teheti meg a gyakorlati lépéseket az elő-

állítás munkák megindítására. Az énekeskönyv megjelenése előreláthatóan a munka — remélhetőleg hamaros — megkezdésétől számított 4—6 hónapra várható. A kiadás és terjesztés minden jogát az egyház magának tartja fenn.

2. Az Exodus főbizománnyában f. év júniusában megjelent *Zsoltár* a Magyar Evangéliumi Keresztény Diákszövetség igen dícséretreméltó kiadványa, azonban nem tévesztendő össze a református egyház próbaénekeskönyvével, vagy annak a zsoltárokat tartalmazó részével. Szükségből jött létre és hézagot pótol, célja azonban nemcsak illetékesség hiánya miatt, de azért sem lehet a gyülekezeti istentiszteleti éneklésbe való bevezetés, mert a gyülekezeti éneklés anyagát tartalmazó énekeskönyv kiadása az egyház joga és kötelessége, és a *Zsoltár* kiadói maguk sem gondoltak arra, hogy kiadásukkal e tekintetben a magyar református egyház jogát megsértsek, vagy csak ilyen látszatot is keltsenek. Kiadványuk egyetlen és kétértelműbevonhatatlanul jogosult, sőt minden elismerést megérdemlő célja egyedül az, hogy Molnár Albert eredeti szövegét mai helyesírással és néhány elavult szóval (lásd a bevezető tanulmányt) igazításával, valamint a ritmikus dallamok kritikailag ellenőrzött és néhány helyen külföldi források figyelembevételével javított közlésével mindenki számára hozzáférhetővé tegyék. Ha — céltalan szór-

szálhasogatásból, valaki mindenáron ki-fogásolni akarná ezt a kiadványt. Ez a legfeljebb azon az alapon tehetné, hogy ilyen esetben jobb lett volna talán betá-hív forráskiadványt készíteni, a szüksé-ges felvilágosításokat még bővebb kísérő tanulmányban és jegyzetekben adni, de egy ilyen kiadvány a szélesebb, szakszerű adatokra nem kíváncsi rétegeket csak elriasztotta volna attól a könyvtől, amelynek az eredetihez hű és teljes, de a mai átlagember számára is élvezhető alakban való ismerete valóban kívánatos.

Hogy ezzel a kiadással kapcsolatban a gyülekezeti énekeskönyvvel szembeni versengés a kiadó részéről semmiképpen sem merülhetett fel, azt világosan bizonyítja az a körülmény is, hogy Dr. Karácsony Sándor, aki a kiadványhoz bevezető tanulmányt írt, közel két év óta szabadon és tevékenyen közreműködött a próba-énekeskönyv minden előkészítő munká-jában, ami a zoltárokat tekintve az összöveg és a dallamritmus jobb egybe-hangolására irányult és több esetben mindkettőnek bizonyos gondosan mér-legelt módosítását eredményezte. A szö-vegek néhány helyének a bibliai szöveg-től való értelmi eltérése szintén egynéhány módosítást tett szükségessé, amelyekhez Dr. Karácsony Sándor, mint az előké-szítő kisbizottság tagja, minden esetben szabadon és jó lélekkel hozzájárult.

Mindezekből világosan kitűnik, hogy az Exodus-Zsoltár, bár megjelenésének idő-pontja miatt a tájékoztatlanabbak ösz-szetéveszthetik az annyira várt énekes-könyvvel és bár a maga nemében hézag-pótló és kívánatos kiadvány, nem ké-szülhetett azzal a céllal, hogy a refor-mátus egyházi énekeformáját keresz-tezze, és kiadójáról sem szabad felté-leznünk, hogy arra törekedett volna.

3. Nyomdai előállítás alatt áll a próba-énekeskönyvvel párhuzamosan, de attól bizonyos vonatkozásban függetlenül is a konventi missziói bizottság korábbi ké-résére és a különböző missziói munkaágak használatára egy „Kis énekeskönyv” című, 120 éneket tartalmazó gyűjtemény. Ennek anyaga 15 válogatott ritmikus zoltáron kívül kb. 90 eddig teljesen ismeretlen, vagy alig ismert magyar és külföldi, régibb és újabb ének a készülő próba-énekeskönyv díszletanyagából, vala-mint mintegy 15 olyan értékes, főleg új ének, amelyek, minél élő magyar szerzők munkái, elvi okból nem voltak felvehető-k a most készülő gyülekezeti próbaénekes-könyvbe. Ennek a „Kis Énekeskönyv”-nek összeállítását a konventi énekügyi bizottság megbízásából Balla Péter kon-venti missziói titkár végezte, mint szer-kesztő, oly módon, hogy a próbaénekes-könyvből vett anyagot az énekügyi bizottság előadója boesátotta rendelkezésére és a válogatást az egész anyagra nézve teljes egyetértésben együtt végez-ték el.

Ez a „Kis Énekeskönyv” mindenfajta missziói és evangélizációs szolgálatra szánt anyagában is úgy állították össze, hogy a gyülekezeti énekeskönyvnek ver-senyt támasztani nem tud és azt az egy-házi évek megfelelő rendes gyülekezeti istentiszteleti szolgálatban semmiképpen sem pótolhatja. Későbbi, előreláthatóan bővülő kiadásaival, különleges szem-pontok szerint esetről-esetre válogatásra kerülő anyagával azonban nemcsak a missziói munkák kitűnő segédeszköze, hanem a gyülekezeti énekeskönyv ké-sőbbi kiadásaiiba besorolható, újabb éne-kek alkalmas „előszobája” is válhatik belőle.

Ez a kiadvány, hamarosan várható megjelenése után a konventi missziói bizottság munkásain keresztül, Balla Péter irányításával kerül majd terjesz-tésre.

4. Előkészítés alatt áll és ha a próba-

énekeskönyvvel technikai okokból nem is egyidejűleg, de annak nyomában a le-hető legrövidebb időn belül megjelenik a próbaénekeskönyv egész dallamanyagát (332 dallam) orgonalejtésben tartalmazó, bőséges és sokirányú áttekintő táblázato-kat, jegyzeteket és tudnivalókat tartal-mazó *Orgonakönyv*, valamint egy *Ut-mutató* c. külön kiadvány, amely az éne-keskönyv és az egyes énekek történetére vonatkozó és más szükséges egyházi énekismereti (hymnológiai) felvilágosí-tásokat fogja tartalmazni. Mindkét utóbbi kiadványt a konventi énekügyi előadó szerkeszti és a magyarországi református egyház adja ki, valószínűleg a parochiális könyvtársorozat keretében, de minden-esetre egyházközségeknek és intézmé-nyeknek illetményként, olyan példány-számban, hogy magánosok is hozzájus-sanak.

Várjuk most már reménységgel, türe-lemmel, szeretettel és imádkozással, amíg Isten rendre valóra engedi válni ezeket a terveket és munkákat. Mihelyt valami megjelenik, a megjelenés tényét és a könyv beszerzésének módját mindenki illetékes forrásból tudhatja meg.

Csomasz Tóth Kálmán,
énekügyi előadó.

H Í R E K

A „Szilágyi Mihály Intézete” közép-iskolai internátusba felvételért augusz-tus 25-ig lehet folyamodni az intézeti igazgatósághoz (Poroszlay-út 10). Évi lakásdíj 200 Ft. Nem debreceni gimná-ziumból jövő tanulók küldjék be leg-utolsó tanulói évük bizonyítványának másolatát is.

A diakonisszaszentelés az egyházke-rületi közgyűlés programjából elmarad, mert a diakonisszaképzőintézet kebl-i tanácsa erre vonatkozólag több fontos okkal támogatott előterjesztést tett. Az egyházkerületi közgyűlés a Kollégium dísztermében aug. 25-én reggel 1/29 (fél-kilenc) órakor fog kezdődni.

Felvétel a sárospataki református ker-tészeti és szőlészeti középiskolába. A sá-rospataki főiskola kertészeti és szőlészeti középiskola I. és II. osztályába felvétel iránti kéréseket augusztus 20-ig kell be-adni. Pályázhatnak VIII. elemivel, vagy IV. középiskolai végzettséggel rendelkező növendékek. Érettségi a gimnáziumi érettségivel egyenlő. Internátus van. Ér-deklődés az iskola igazgatóságánál. Tele-fon: 29.

Bugyik Imre (1912. Poroszló) elveszett kántori oklevele helyett, a debreceni Ref. Kollégium Tanítóképzőintézete másodlat-ot állított ki. Eredeti érvénytelen.

Állásesere. Saját elhatározásomból *elcsereleltem* gyermekek iskoláztatására ki-válóan alkalmas helyen levő, viszonylag igen jól javadalmazott, díjleveles *vallás-oktató-lelkészi állásomat* többé-kevésbé megfelelő jövedelmű vallásoktatói, vagy lelkipásztori állással. Ajánlatokat a kiadó-hivatal továbbít.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

1840—1948. szám.

TÁRGY: 1949. évi őszi és 1950. évi tavaszi lelkész-képesítő vizsgálatok írás-beli tételei.

KÖRLEVÉL.

Az érdekeltekkel leendő közlés végett tudatom az 1949. év őszi és az 1950. év február havában tartandó lelkész-képesítő vizsgálatok házi dolgozatainak tételeit a következőkben:

I. lelkész-képesítő vizsgálatra:
Öszövettségi írásmagyarázatból: „Tör-ténelmi vonatkozások a Zsoltárok könyv-vében.”

Bibliai teológiából: „Egyház, gyüle-kezet és közösség az Újtestamentum-ban.” (Bibliai lexikografiai és teológiai szempontból.)

Dogmatikából: „A gyermekkereszt-ség kérdése.”

II. lelkész-képesítő vizsgálatra:

1. Értekezés a következő három tétel valamelyikéről:

a) Egyháztörténelemből: „A protes-táns iskolák helyzete Mária Terézia korá-ban.”

b) A misszió elméletéből: „Egyház, gyülekezet, közösség a missziói munka szempontjából.”

c) Katechetikából: „A konfirmáció, különös tekintettel a gyermekkereszt-ség kérdésre.”

2. Egyházi beszéd elő- és utóimával. A Filippibeliekhez írott levél 4. részének 4—9. versei alapján.

3. Gyakorlati bibliamagyarázat tex-tusul: Nehémiás 1. része.

4. Kátémagyarázat: II. Úrnapja.

A gyakorlati bibliamagyarázat köréből a szóbeli vizsgálaton magyarázni kell tudni Jakab apostol levelét és a Heidel-bergi Káté 29—52 kérdéseit.

A dolgozatok beadásának határideje azok számára, akik 1949. év őszi óhaj-tanak szóbeli vizsgálatot tenni: 1949 augusztus 1, azok számára pedig, akik 1950 február havában állnak vizsgára: 1949 december 1.

A dolgozatokat a szokott negyedív formában, bekötve, lapszámozva, lehető-leg géppel írva kell beadni a megjelölt határidőig a lelkész-képzőintézet igaz-gatójához, illetőleg (a II. lelkész-képesítő vizsgálatra készített dolgozatokat) az egyházkerületi lelkészi főjegyzőhöz (Debrecen, Széchenyi-u. 4). A II. lelkész-képesítő vizsgálati házi dolgozatok közül az 1. pont alatti értekezés külön kötetben, a 2., 3., és 4. pont alatti dolgozatok ismét külön egy kötetben adandók be.

2057—1948. szám.

TÁRGY: Lelkész-képesítő szó-beli vizsgák ideje.

KÖRLEVÉL.

Az érdekeltekkel leendő közlés céljából tudatom, hogy az I. és II. lelkész-képesítő zárthelyi írásbeli vizsgálat f. évi szeptem-ber hó 21-én, kedden reggel 8 órakor, az az I. szóbeli lelkész-képesítő vizsgálat szeptember 22-én, szerdán reggel 8 órakor, a II. szóbeli lelkész-képesítő vizsgálat szeptember 23-án, csütörtökön reggel 8 órakor kezdődik a Kollégium Kistanácstermében.

Jelentkezni mindkét vizsgára szeptember 21-én, kedden reggel 8 órakor kell a Kollégium Kistanácstermében a lelkész-képzőintézeti igazgató, illetve az egyházkerületi lelkészi főjegyző úr előtt. Ekkor fizetendő a vizsgadíj is, amely 60 forint. Az I. lelkészi oklevélre 6 Ft-os, a II. lelkészi oklevélre 25 Ft-os okmány-bélyeg hozandó. Ugyanekkor nyújtandók be a szolgálati bizonyítványok és a többi szükséges okmány is.

Debrecen, 1948 augusztus 6.

Révész Imre
püspök.

HALOTTAINK

Falussy Gusztáv, mezőtúri lelkipásztor, egyházmegyei tanácsbíró életének 56., lelkipásztori szolgálatának 33. évében pár pillanatnyi szenvedés után hazament Urához. Temetése augusztus 4-én volt. Legyen áldott emlékezete!